

Briselē, 2026. gada 12. oktobrī
(OR. en)

14365/26

POLCOM 367
COMER 143
UD 286
COHOM 138

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsēkretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2026. gada 28. septembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsēkretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2026) 509 final
Temats:	KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM par darbībām un apspriedēm Spīdzināšanas izskaušanas koordinācijas grupā, kas minēta 31. pantā Regulā (ES) 2019/125 par tādu preču tirdzniecību, ko varētu izmantot nāvessoda izpildei, spīdzināšanai vai citādi nevēlīgai, necilvēcīgai vai pazemojošai rīcībai vai sodīšanai

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2026) 509 final.

Pielikumā: COM(2026) 509 final

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 28.9.2026.
COM(2026) 509 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

EIROPAS PARLAMENTAM

par darbībām un apspriedēm Spīdzināšanas izskaušanas koordinācijas grupā, kas minēta 31. pantā Regulā (ES) 2019/125 par tādu preču tirdzniecību, ko varētu izmantot nāvessoda izpildei, spīdzināšanai vai citādi nežēlīgai, necilvēcīgai vai pazemojošai rīcībai vai sodīšanai

1. Ievads

Saskaņā ar 31. panta 4. punktu 2019. gada 16. janvāra Regulā (ES) 2019/125 ("regula") par tādu preču tirdzniecību, ko varētu izmantot nāvēssoda izpildei, spīdzināšanai vai citādi nežēlīgai, necilvēcīgai vai pazemojošai rīcībai vai sodīšanai¹, Komisijai katru gadu jāiesniedz Eiropas Parlamentam ziņojums par Spīdzināšanas izskaušanas koordinācijas grupas (SIKG) darbībām, pārbaudēm un apspriedēm. Ziņojumā pienācīgi jāņem vērā nepieciešamība neapdraudēt fizisku vai juridisku personu komerciālās intereses.

Šajā ziņojumā ir sniegta informācija par SIKG darbībām 2025. gadā.

2. Tiesiskais regulējums

Regulas mērķis ir, ierobežojot konkrētu preču tirdzniecību, no vienas puses, novērst nāvēssodu un, no otras puses, spīdzināšanu un citādu nežēlīgu, necilvēcīgu vai pazemojošu rīcību vai sodīšanu valstīs ārpus ES. Tajā ir šāds preču nošķirums:

- preces, kurām nav cita praktiska izmantojuma, kā vien nāvēssoda izpilde vai spīdzināšana un citāda nežēlīga, necilvēcīga vai pazemojoša rīcība vai sodīšana (II pielikums); un
- preces, kuras varētu izmantot spīdzināšanai un citādi nežēlīgai, necilvēcīgai vai pazemojošai rīcībai vai sodīšanai (III pielikums) vai nāvēssoda izpildei (IV pielikums), bet kurām var būt arī likumīgi izmantošanas veidi, piemēram, tiesībaizsardzības vai ārstnieciski mērķi.

Uz II, III un IV pielikumā uzskaitīto preču tirdzniecību attiecas konkrēti ierobežojumi. Regulā noteiktie ierobežojumi konkrēti ir šādi:

- i. aizliegts tādu II pielikumā uzskaitīto preču imports, eksports un tranzīts ES, no tās vai caur to, kurām nav cita praktiska izmantojuma kā vien nāvēssoda izpilde vai spīdzināšana. Aizliegts sniegt starpniecības pakalpojumus un jebkādu tehnisku palīdzību, kas saistīta ar šādām precēm, ieskaitot apmācību to lietošanā. Aizliegta arī šādu preču reklāma drukātajos plašsaziņas līdzekļos, internetā, televīzijā vai radio, izstādīšana vai piedāvāšana pārdošanai izstādē vai gadatirgū;
- ii. paredzēts, ka precēm (uzskaitītas III pielikumā), kuras varētu izmantot spīdzināšanas mērķiem, bet kurām var būt arī citi likumīgi izmantošanas veidi (piemēram, tiesībaizsardzībā), jāsaņem iepriekšēja eksporta atļauja, ko piešķir katrā atsevišķā gadījumā. Iepriekšēja atļauja ir vajadzīga arī tehniskās palīdzības vai starpniecības pakalpojumu sniegšanai saistībā ar šo preču kategoriju. III pielikumā nav iekļauti:

- a) šaujamieroči, uz kuriem attiecas Regula (ES) Nr. 258/2012²;

¹ OV L 30, 31.1.2019., 1. lpp. Padomes 2005. gada 27. jūnija Regulu (EK) Nr. 1236/2005 par tādu preču tirdzniecību, ko varētu izmantot nāvēssoda izpildei, spīdzināšanai vai citādi nežēlīgai, necilvēcīgai vai pazemojošai rīcībai vai sodīšanai (OV L 200, 30.7.2005., 1. lpp.), pēc vairākkārtējiem grozījumiem tika kodificēta kā Regula (ES) 2019/125.

² Regula (ES) Nr. 258/2012 (2012. gada 14. marts), ar kuru īsteno 10. pantu Apvienoto Nāciju Organizācijas Protokolā par šaujamieroču, to detaļu, sastāvdaļu un munīcijas nelikumīgu ražošanu un tirdzniecību, kas pievienots Konvencijai pret transnacionālo organizēto noziedzību (ANO Šaujamieroču protokols), un ievieš eksporta atļauju, kā arī importa un tranzīta pasākumus šaujamieročiem, to detaļām, sastāvdaļām un munīcijai (OV L 94, 30.3.2012., 1. lpp.).

- b) divējāda lietojuma preces, uz kurām attiecas Regula (ES) 2021/821³, vai
- c) preces, uz kurām attiecas Padomes Kopējās nostājas 2008/944/KĀDP⁴ noteikumi;
- iii. reglamentēta tādu IV pielikuma preču tirdzniecība, kuras var izmantot nāvēssoda izpildei (piemēram, ar letālu injekciju), bet kuras var izmantot arī likumīgiem ārstnieciskiem mērķiem. Lai kontrolētu šādu preču eksportu un novērstu to nodošanu izmantošanai nāvēssoda izpildei, veicot nāvējošu injekciju, ir ieviesta atsevišķa licences atļauja (Savienības vispārējā eksporta atļauja (*GEA*)), neierobežojot to tirdzniecību medicīniskiem, veterināriem vai citiem likumīgiem mērķiem.

3. Spīdzināšanas izskaušanas koordinācijas grupas darbības

SIKG tika izveidota atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/2134⁵ 15.c pantam, lai izskatītu jautājumus par minētās regulas piemērošanu.

Spīdzināšanas izskaušanas koordinācijas grupa kalpo par platformu, kur dalībvalstu eksperti un Komisijas dienesti apmainās ar informāciju par administratīvo praksi un apspriež ar šīs regulas interpretāciju saistītus jautājumus, tehniskas problēmas saistībā ar uzskaitītajām precēm, jaunākos ar šo regulu saistītos notikumus un jebkādos citus iespējamus jautājumus. Sagatavojot deleģētos aktus, Komisija apspriežas arī ar SIKG saskaņā ar 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumu par labāku likumdošanas procesu⁶.

SIKG sanāksmes 2025. gadā notika virtuāli divas reizes – 12. jūnijā un 11. decembrī – nolūkā apmainīties ar informāciju par vairākiem turpmāk apkopotiem jautājumiem attiecībā uz regulas īstenošanu.

3.1 Norises saistībā ar pamataktu

Ar Regulas (ES) 2019/125 24. pantu Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 29. pantu attiecībā uz to, lai grozītu regulas pielikumus. Komisija rīkoja apspriešanās par deleģēto aktu, ar ko groza regulas II un III pielikumu, ar dalībvalstu ekspertiem, kā arī ar ieinteresētajām personām, izmantojot publisku apspriešanos internetā. Šo priekšlikumu Komisija pieņēma 2025. gada 21. maijā. Deleģētais akts paplašina II un III pielikuma tvērumu, lai ņemtu vērā mainīgo starptautisko drošības tirgu un izmaiņas tiesībaizsardzības aprīkojuma izmantošanā.

Eiropas Parlaments un Padome neiebilda priekšlikumam. Komisijas Deleģētā regula (ES) 2025/928⁷ 2025. gada 31. jūlijā tika publicēta *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* un stājās spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas. Deleģētais akts reaģēja uz spīdzināšanas un citas nežēlīgas rīcības pieaugumu ārpus apcietinājuma apstākļiem daudzās pasaules daļās.

³ Regula (ES) 2021/821 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido Savienības režīmu divējāda lietojuma preču eksporta, starpniecības, tehniskās palīdzības, tranzīta un pārvadājumu kontrolei (pārstrādāta redakcija) (OV L 206, 11.6.2021., 1. lpp.).

⁴ Padomes Kopējā nostāja 2008/944/KĀDP, ar ko izveido kopīgus noteikumus, kas reglamentē militāru tehnoloģiju un iekārtu eksporta kontroli (OV L 335, 13.12.2008., 99. lpp.), ar grozījumiem.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/2134 (2016. gada 23. novembris), ar ko groza Padomes Regulu (EK) Nr. 1236/2005 par tādu preču tirdzniecību, ko varētu izmantot nāvēssoda izpildei, spīdzināšanai vai citādi nežēlīgai, necilvēcīgai vai pazemojošai rīcībai vai sodīšanai (OV L 338, 13.12.2016., 1. lpp.).

⁶ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

⁷ OV L, 2025/928, 31.7.2025.

3.2 Tirdzniecības informācija – datu paziņošana

Komisija iepazīstināja SIKG ar pašreizējo situāciju attiecībā uz regulas 26. panta 3. punktā minēto gada ziņojumu. Komisija atgādināja par iepriekš izstrādātu funkcionalitāti, ar kuru dalībvalstu iestādes tiek aicinātas ziņošanas vajadzībām nepieciešamos datus augšupielādēt tieši **Divējāda lietojuma preču elektroniskās sistēmas (DUES)** bibliotēkā modulī, kas saistīts ar “Spīdzināšanas izskaušanas” regulu. Tas ir paredzēts, lai racionalizētu un atvieglotu datu apkopošanu visās dalībvalstīs. Savāktā informācija jo īpaši ietver lēmumu par piemērošanu, preces veidu, eksporta galamērķi un galapatēriņu. Minētie elementi ir atspoguļoti iepriekš minētajā Komisijas gada ziņojumā. Pēc ziņojuma pieņemšanas tas tika iesniegts SIKG⁸. Lai atvieglotu ziņošanu par 2025. gadu, Komisija atjaunināja veidni, lai atspoguļotu izmaiņas, kas ieviestas ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2025/928.

3.3 Komisijas pārskata ziņojums par Regulu (ES) 2019/125

Saskaņā ar regulas 32. pantu reizi piecos gados Komisija pārskata regulas īstenošanu un iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei visaptverošu īstenošanas un ietekmes novērtējuma ziņojumu.

Komisija SIKG iesniedza otro Komisijas ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par Regulas (ES) 2019/125 pārskatīšanu, kas tika pieņemts 2025. gada 9. decembrī un aptver laikposmu no 2020. gada līdz 2025. gada vidum⁹.

Komisija norādīja, ka par ziņojumu ir notikusi apspriešanās ar dažādām ieinteresētajām personām. To vidū bija SIKG dalībvalstu eksperti, Komisijas neformālā ekspertu grupa, starptautiskās organizācijas un pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kurām ir speciālas zināšanas ar spīdzināšanu saistītā tirdzniecībā. Komisija pateicās SIKG locekļiem par konstruktīvo iesaisti un ieguldījumu pārskatīšanas procesā.

Komisija informēja SIKG par ziņojuma secinājumu, ka regula ir īstenota apmierinoši un joprojām ir aktuāla un atbilst paredzētajam mērķim. Regula joprojām novērš konstatēto nepilnību ES civiltiesībās balstītā tirdzniecības kontrolē. Vienlaikus Komisija norādīja, ka valstu prakse regulas īstenošanā dažādās dalībvalstīs var atšķirties. Tāpēc ziņojumā bija norādīta iespēja izpētīt nelegislatīvus pasākumus, lai atbalstītu regulas īstenošanu, piemēram, riska novērtējumus attiecībā uz eksporta atļaujām, kontrolsaraksta izveidi tirdzniecības gadatirgiem un izstādēm un paraugprakses apmaiņas veicināšanu starp dalībvalstīm. Turklāt Komisija minēja, ka pārskatīšanā ir uzsvērts, cik svarīgi ir pastāvīgi uzraudzīt to preču sarakstu, uz kurām attiecas regula, lai atspoguļotu tehnoloģiju un tirgus attīstību. Šajā ziņā pārskatā ir apstiprināts to preču un pakalpojumu būtiskums, uz kuriem attiecas regula, kas grozīta ar Komisijas Deleģēto regulu 2025. gada maijā. Komisija norādīja, ka regula ir atzīta par novatorisku tiesisko regulējumu un ka tā kā Alianses pret tādu preču tirdzniecību, kuras var izmantot spīdzināšanai, līdzpriekšsēdētāja turpinās daudzpusējā līmenī atbalstīt iniciatīvas, kas vēršas pret tādu preču tirdzniecību, kuras var izmantot spīdzināšanai.

3.4 Tādu preču tirdzniecības izbeigšana, kuras var izmantot spīdzināšanai

⁸ COM(2025) 704 final, 21.11.2025., un 1.–9. pielikums.

⁹ COM(2025) 748 final, Brisele, 2025. gada 9. decembris.

Komisija informēja SIKG par pašreizējo stāvokli saistībā ar tādu preču tirdzniecības izbeigšanu pasaules mērogā, kuras var izmantot spīdzināšanai. Regula (ES) 2019/125 joprojām ir vienīgais saistošais reģionālais satvars, kas reglamentē tādu preču tirdzniecību, kuras varētu izmantot spīdzināšanai vai nāvessoda izpildei.

Komisija informēja SIKG par ANO īpašās referentes jautājumos par spīdzināšanu jaunāko ziņojumu¹⁰, kas 2025. gada 14. oktobrī tika iesniegts Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas (ANO ĢA) Trešajā komitejā. Ziņojumā atzinīgi vērtēti grozījumi attiecībā uz precēm Regulas (ES) 2019/125 II pielikumā, daudzas no kurām īpašā referente savā iepriekšējā 2023. gada ziņojumā jau ieteica aizliegt.

Turklāt līdztekus ANO ĢA Trešās komitejas plenārsēdei 2025. gada 15. oktobrī notika paralēls pasākums par iespējamu līgumu par tādu preču tirdzniecības izbeigšanu, kuras var izmantot spīdzināšanai; šo pasākumu organizēja pilsoniskās sabiedrības organizācijas un sponsorēja Eiropas Savienība, Mongolija (kā Alianses pret tādu preču tirdzniecību, kuras var izmantot spīdzināšanai, līdzpriekšsēdētājas) un Francija. ANO īpašā referente uzsvēra ES ā pozitīvu piemēru, un kopā ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām iestājās par globālu juridiski saistošu instrumentu.

Komisija arī ziņoja par ANO ĢA trīsgadu rezolūciju pret spīdzināšanu un citādu nežēlīgu, necilvēcīgu vai pazemojošu rīcību vai sodīšanu¹¹. Rezolūcijas 23. pants attiecas uz tādu preču un tehnoloģiju tirdzniecības aizliegumu, kurām nav cita praktiska pielietojuma kā vien spīdzināšanai vai citādi nežēlīgai, necilvēcīgai vai pazemojošai rīcībai vai sodīšanai. Trešā komiteja rezolūciju tradicionāli ir pieņēmusi vienprātīgi. Trīs valstis 2025. gada 20. novembrī balsoja pret rezolūciju. Visbeidzot, Komisija informēja SIKG par turpmākajām norisēm Aliansē pret tādu preču tirdzniecību, kuras var izmantot spīdzināšanai.

¹⁰ <https://docs.un.org/en/A/80/137>

¹¹ <https://digitallibrary.un.org/record/4092657?v=pdf>